

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 22, 2016 • Vol. CVII Nr. 139 Kaina 1 dol.

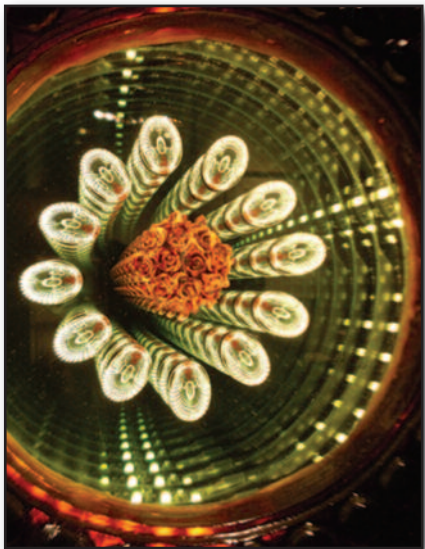
PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 11-21-2016

ŠIAME NUMERYJE:

Nuostabu būti lietuviais – 4 psl.

SOFA ir baltai – 6 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

D. Grybauskaitė per CNN:

„Svarbu, kad JAV liktų lydere“

Prezidentė Dalia Grybauskaitė tikisi, kad ir po rinkimų JAV išliks lydere pasaulyje saugumo srityje. Tokį lūkestį šalies vadovė išsakė per interviu JAV televizijai CNN.

„Mes norėtume matyti JAV kaip vieną svarbiausių pasaulio valstybių, ypač saugumo architektūroje“, – teigė Prezidentė ir pabrėžė, kad JAV neturėtų prarasti turimų pozicijų.

Pasak D. Grybauskaitės, dabartiniai Vakarų ir Rusijos santykiai yra labiausiai įtempti nuo Šaltojo karo pabaigos. Anot jos, Lietuva yra pasiruošusi visiems įmanomiems scenarijams.

– 2 psl.

15 min.lt nuotr.

B. Obama pasaulio vadovams: „Palaukite ir pamatysite“

JAV prezidentas Barack Obama sekmadienį atsisveikino su pasauline scena, apsvarstydamas savo palikimą, duodamas patarimų savo įpėdiniui ir paskutinio turo po užsienį metu aptardamas savo būsimą gyvenimą po prezidentavimo.

Per paskutinę užsienio spaudos konferenciją Peru sostinėje Limoje B. Obama kreipėsi į Amerikos ir pasaulio žmones. JAV prezidentas siekė perduoti labai svarbią žinią šalies vairą perimančiam išrinktajam nekilnojamojo turto magnatui Donald Trump, kuris savo retorika išgąsdino kai kuriuos žmones tarptautinėje bendruomenėje.

Keli B. Obama draugai pasaulio lyderiai, užbaigdami viršūnių susitikimą, pasakė jausmingus atsisveikinimo žodžius.

– 3 psl.

EPA-ELTA nuotr.

Turtingiausias tas žmogus, kurio džiaugsmams reikia mažiausiai pinigų – Henry David Thoreau

1915 m. gruodžio 14 d. Red Fox James, Blackfeet indėnų genties atstovas, Baltuosiuose rūmuose įteikė 24 valstijų re- miamą prašymą, kad viena diena krašte būtų skirta indėnų pagerbimui. Federalinė valdžia į tai pagaliau sureagavo 1983 m., kai Prezidentas Ronald Reagan gegužės 13-ąją paskelbė Amerikos indėnų diena. 1990 m. Prezidentas George H. W. Bush pasira- šė Kongreso rezoluciją, lapkričio mėnesį skel- biančią Čiabuvių amerikiečių paveldo mėnesiu (Na- tive American Heritage Month). Apie tai sužinojau tik šiemet. Sužinojau ir pamąsčiau apie savo santykius su pirmaisiais šio krašto gyventojais.

Pirmą kartą apie indėnus išgirdau pabėgėlių stovykloje pokario Vokietijoje. Tada sužinojau, kad Amerikoje vaikų mėgstamas žaidimas yra kaubojų ir indėnų susišaudymas bei muštynės. In- dėnai buvo charakterizuojami kaip tamsūs ir laukiniai. Pradėjęs studijuoti Amerikoje viename kurse pasirinkau indėnų istorijos tyrinėjimą. Pasirinkau, nes beveik nieko apie juos nežinojau. Sužinojęs nustebau, kaip pirmieji šio krašto gyven- tojai buvo traktuojami – apgaudinėjami, tiesiog žu- domi. Jiems pajutau užuojautą ir pagarbą. Po to ieškojau progų juos daugiau pažinti.

Tos progos kartais būdavo atsitiktinės. Bet buvo ir atvejų, kai specialiai važiauvau ir dalyvavau įvairiuose renginiuose. Teko dalyvauti bent šešiu- ose jų saskrydžiuose įvairiose vietovėse, vadina- muose „Pow-Wow”. Tai jų suartėjimo, solidarumo, manifestacijos dienos, seniau buvusios uždaros, be pašalinių. Prieš gerą dešimtį metų specialiai keli- avome ir stovyklavome Lewis ir Clark 1804–1806 m. ekspedicijos eitais takais. Tos ekspedicijos vertėja buvo indėnė Sakagawea, tapusi ne tik ekspedicijos, bet ir viso krašto šaunuole. Savo raštinėje turiu jos ir jos naujagimio sūnelio skulptūrėlę. JAV buvo nukaldinta vieno dolerio moneta su jos atvaizdu. Turiu diržo sagtį, kur ta moneta yra dailiai įforminta. Stovyklaujant Kanados šiaurėje ir JAV teko pravažiuoti pro indėnų rezervatus ir bent probėgomis pamatyti jų gyvenimą. Kartą Kanados šiaurėje, žvyruoto kelio pašonėje, privažiavome sunkvežimuką su dviem indėnais. Indėnai buvo ant kelio, o mašinos raktai buvo likę mašinos vidu- je. Visa bėda, kad ji buvo užrakinta. Iš savo metalinės rūbų pakabos aš jiems pagaminau kabliuką, su kuriuo galėjome duris atidaryti.

Kitoje kelionėje, Washingtono valstijoje, spe- cialiai ieškojome ir radome skaptuotus storus ir aukštus medžius, sakysčiau, indėnų koplytėlės (totem poles), kuriose atsispindi jų giminė, jų istorija, tikėjimas ir aplinka. Teko lankytis jų gyvenvietėse, palapinėse ir kapinėse. Viename indėnų kultūros muziejuje New Town, ND, su viena darbuotoja išsikalbėjome apie jos pačios jaunystėje patirtą skriaudą. Ji buvo iš savo tėvų tiesiog atimta ir ap- gyvendinta valdiškoje perauklėjimo mokykloje, ku- rioje buvo griežtai baudžiama už kalbėjimąsi tar- pusavyje savo genties kalba.

Kuo toliau nuo civilizacijos, tuo ryškesnis buvo jų istorinis paveldas. Galvoje turiu tokias vietas Kanadoje kaip Moosonee ant James įlankos krantų, Churchill, Manitoba ant Hudson įlankos, baltųjų meškų sostinė pasaulyje, Yellow Knife miestas ant Great Slave (taip vadinasi indėnų gentis) ežero Northwest teritorijoje. Niekada neužmiršiu, kai pastarajame mieste gavau žemėlapi, nurodantį seno- jo miesto rajoną ir ten randamas įdomybes. Tas senamiestis buvo įsteigtas po mano gimimo!

Šiurpas nubangavo per kūną lankantis Chero- kee, NC, miestelyje. Čia vasaros metu vyksta vai- dinimai, pavadinti „Ašarų kelelis” (Trail of Tears).

Mano santykiai su indėnais

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Vaidinime prisimenami skaudūs istoriniai įvykiai. Savo galvoje aš juos sugretinau su lietuvių tautos trė- mimais caro ir sovietų viešpatavimo laikais. 1830 m. JAV Kongresas priėmė Indėnų pašalinimo aktą. Šiuo aktu indėnų gentys buvo priverstos atiduoti savo žemes į rytus nuo Mississippi upės. 1838 m. JAV kariuomenė privertė Cherokee, Creek, Chickasaw, Choctaw ir Seminole gentis pėsčiomis eiti nuo Georgia iki Louisiana valstijų ar dar toliau. Pasitaikė ypač žiauri žiema. Pakeliui tūkstančiai varomų in- dėnų mirė nuo ligų, bado ir šalčio. Čia, žinoma, tėra tik vienas pavyzdys, kaip nedorai buvo elgiamasi su šio krašto vietiniais gyventojais.

Prieš kurį laiką per pasaulį nubangavo „mada” atsiprašinėti už praeities persekiojimus ar klaidas. Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas atsiprašė Izraelio už lietuvių skriaudas žydams. Ta nuotaika pasivijo ir JAV Baltuosius rūmus. 2009 m. Prez. Barack Obama pasirašė atsiprašymo prieš Amerikos čiabuvius aktą. Tai jiems leido geriau jaustis. Cinikas čia dar galėtų pridėti, kad indėnų savijau- tos pakėlimui ypač padėjo per šalį nubangavęs „kazino sąjūdis”. Tai nebuvo politinis, bet daugiau

ekonominis proveržis. 1979 m. Seminole gentis Floridos valstijoje buvo pirmoji, savo žemėse atidariusi kazino pramogų centrą. Netrukus per visą šalį nubanga- vo tų indėniškų kazino centrų statyba. Dalis tų centrų pajamų įvairiomis for- momis buvo grąžinama genties žmonėms. Nereikia stebėtis, kad dėl to labai padidėjo save indėnais laikančiųjų skaičius.

Pabaigai vienas epizodas susidūrus su dabartinių indėnų tvarkdariais. Viename puiki- ai įrengtame indėnų kultūros muziejuje, esančiame Mt. Pleasant, Michigano valstijoje, mane tiesiog sužavėjo ten esantis indėnų septynių moralinių vertybių pristatymas. Ypač patiko tas vertybes sim- bolizuojanti grafika. Gautame lankstinuke radau tuos pačius paveiksliukus. Grįžęs namo paveik- sliukus padidinau ir išdeginau ant medinių lentelių. Entuziazmo pagautas muziejaus direktoriui prane- šiau ką padariau, ir klausiau, ar tame muziejuje esanti dovanų parduotuvė nenorėtų mano lentelių pardavinėti. Jis ne tik nesusižavėjo mano siūly- mu, bet mane atidavė savo genties teisiniam patarėjui.

Netrukus iš ten gavau griežtą, tiesiog piktą reikalavimą, kad aš turimas lenteles sunaikinčiau ir daugiau negaminčiau, nes ta grafika yra indėnų nuosavybė, kurią aš pasisavinau. Lenteles tebe- turiu ir tą muziejų tebelaikau pavyzdiniu. Kai suži- nojau, kad ten veikia šeštadieninė mokyklėlė, kur vaikučiai mokomi savo prosenelių kalbos ir tradicijų, tiesiog susižavėjau ir apie tai aprašiau lietuviško- je spaudoje, o nuorašą pasiunčiau muziejui.

„Svarbu, kad JAV liktų lydere”

Atkelta iš 1 psl.

„Mes pasiruošę bet kam, žino- me, kokia nenuspėjama ir pavo- jinga yra mūsų kaimynystė, bet jau esame pripratę gyventi tokiomis sąlygomis. Investuojame į savo saugumą, gynybą ir tarptautinius santykius. Neleisime, kad pasi- kartotų prieškario ir įvykiai po Antrojo pasaulio karo, kai nesi- gynėme ir leidome Rusijos pajė- goms įžengti į savo teritoriją. Tai niekada nepasikartos”, – tvirtino Lietuvos vadovė.

D. Grybauskaitė, apeliuodama į išrinktojo JAV prezidento Do- nald Trump rinkimų šūkį, ironiš- kai sakė, kad jis Ameriką vėl pa- darys didžia.

Paklausta apie Rusijos elgesį, Prezidentė teigė, kad Lietuva mato „pratybas, elgesį oro erdvėje, Bal- tijos jūroje, povandeninius laivus, plaukiančius aplink mūsų sienas, žinoma, elgesį Ukrainoje”. Šalies vadovė tokį elgesį apibrėžė, kaip ”agresyvų, nenuspėjamą ir labai pavojingą”.

Prezidentė teigė, kad nėra tiks- linga spėlioti Rusijos planų, ta- čiau pažymėjo, jog Lietuva yra pa- sirengusi viskam.

„Mes galime spėlioti visi, ir

tikriausiai ne man spėlioti apie tai viešai, bet mes esame pasirėngę viskam. Mes žino- me, kokia neprognozuojama, pavojinga yra mūsų kaimy- nystė, bet mes esame įpratę gyventi tokioje aplinkoje, mes investuojame į savo saugu- mą, gynybą, tarptautinius santykius. Niekada nepasi- kartos situacija, buvusi prieš

Antrąjį pasaulinį karą, kai negynėme savęs ir leidome Rusijos kariams eiti per mūsų teritoriją, to niekada daugiau neatsitiks. Mes žinome, kaip gyventi su šiuo kaimynu. Ta- čiau prognozuoti arba spėlio- ti tikriausiai nėra prasmės, mums reikia garantijų vis- kam”, – sakė D.Grybauskaitė.

BNS

L. Linkevičius:

Rusija gali išbandyti NATO

Dėl saugumo nerimauja ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius. Prieš keletą dienų davęs interviu BBC jis sakė, kad Rusija gali išbandyti NATO tuo metu, kai Do- nald Trump rengiasi pradėti eiti JAV prezidento pareigas.

Anot L. Linkevičiaus, Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas D. Trump rengiantis užimti JAV prezidento postą gali pasinau- doti galimybe patikrinti Aljanso diplomatinį ryžtą bei karinį pa- sirengimą.

Kaip skelbia BBC, L. Linkevičius teigė esantis labai sunerimęs tiek dėl Baltijos šalių, tiek dėl Sirijos miesto Alepo. L. Linkevičius taip pat teigė, kad „Rusija nėra supergalia, tačiau yra superprob- lema”. Jis teigė, kad arčiausiai Rusijos esančios šalys geriausiai nu- spėja nenuspėjamą Rusijos elgesį.

URM info

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284 Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiučiamo.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Techninis redaktorius –

Jonas Kuprys

Korektorė –

Dalia Sokienė

Administracija –

skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.
Nepanaudotų straipsnių nesaugojame.

Savi populistai

Jeigu žiniasklaida tiksliai perduoda naujojo politikos lyderio Lietuvoje Ramūno Karbauskio, laimėjusio rinkimus į Seimą, žodžius, tai jį galima laikyti diktatorium. Štai „Delfi.lt” rašo, kaip jis atsakė žurnalistui paklaustas apie derybas su konservatoriais dėl Sauliaus Skvernelio palaikymo balsuojant už jį kaip premjerą. Žurnalistas priminė valstiečių-žaliųjų vadui, kad derybų su konservatoriais delegacijos vadas P. Urbšys iš dalies patvirtino buvus pokalbį, kuriame konservatoriams buvę siūloma palaikyti Skvernelį, ir už tai jie gausiantys viską, ko nori. Valstiečių ir žaliųjų sąjungos pirmininkas Ramūnas Karbauskis atšovęs: „Nesąmonė. Aišku, nesąmonė. Šitokių sprendimų be manęs niekas negali priimti. O aš niekam nieko nesiūliau”.

Tomis pačiomis dienomis ir tame pat tinklarapyje kita R. Karbauskio citata: „Aš esu labai aiškiai visiems pasakęs, kad jokių variantų panaudoti tas lėšas, kurios skiriamos padėjėjų etatams, savo artimųjų ar savo interesams nepavyks. Jeigu aš sužinočiau tokį faktą, aš iškart atitinkamai reaguočiau”.

Aš, aš, aš... Visai nepanašu, kad kalbama apie demokratijos garantą – partiją, greičiau – apie bendrovę, kurios direktorius yra labai teisingas, bet griežtas. Taigi galima tikėtis, kad pažadai, kuriuos Ramūnas Karbauskis įrašė į savo rinkimų programą, bus įvykdyti? Deja, yra daug abejojančių, kad visus tuos kalnus pažadų įmanoma įvykdyti, ir laikoma tai paprasčiausiu populizmu. Gal tik kieta ranka ar populizmu R. Karbauskis ir panašus į tuos šiuolaikinio pasaulio radikalus, su kuriais kažkodėl jį tapatina kai kurie politikos žinovai. Valstiečių-žaliųjų laimėjimas Lietuvoje dažnai statomas į vieną gretą su „Brexit”, Donald Trump pergale ir radikalų nacionalistų populiarėjimu kitose valstybėse.

Prasidėjo tiesiog baimės priepuolis – visa Lietuvos didžioji žiniasklaida, dargi remdamasi užsienio šaltiniais, drebina orą, kad pasaulis radikalėja ir net juda fašizmo link. Štai remiamasi Jungtinės Karalystės laikraščiu „The Independent” ir sakoma: jie – nacionalistai, jie – aršūs dabartinės valdžios kritikai (beje, R. Karbauskis irgi kritikavo buvusią valdžią, nors į koaliciją būtent tas partijas ir pasiėmė), jie – nepermaldaujami euroskeptikai, jie – politikai, besidžiaugiantys D. Trumpo pergale ir iš jos besitinkintys pokyčių pasaulinėje politikos arenoje. Daugumoje Europos valstybių autsaiderių pozicijas užimančios politinės jėgos pastaruoju metu populistinėmis ir prieštariningomis akcijomis pelno vis daugiau palaikymo.

Kas tie pasaulio radikalai?

Austrijos prezidento rinkimuose gali laimėti Norbert Hofer, Laisvės partijos lyderis, buvęs aeronautikos inžinierius, pareiškęs, kad pats kampanijos metu nesiskiria su „Glock” pistoletu ir atvirai ragina ginkluotis prieš pabėgėlius: „Tie, kurie nevertina mūsų šalies, tie, kurie kovoja už ‘Islamo valstybę’ ar žagina moteris, aš jiems turiu ką pasakyti: čia ne jūsų gimtinė. Pasilikti Austrijoje jūs negalite”, – taip jis kalbėjęs rinkimų kampanijos metu.

Marine Le Pen Prancūzijoje jau senokai drebina liberaliąją Europą. Teisės specialistė ir politinės jėgos „Prancūzijos nacionalinis frontas” lyderė 2012 m. šalies prezidento rinkimuose liko trečia – už ją balsavo 17,9 proc. balsuotojų. Tai buvo neabejotinai geriausias partijos rezultatas prezidento rinkimuose. Dabar Le Pen pareiškė, kad gegužės mėnesį taps Prancūzijos prezidente ir trečiuoju „pasaulinės revoliucijos” elementu po „Brexit” ir D. Trump pergalės JAV prezidento rinkimuose. Ji žada Prancūziją ištraukti iš NATO ir iš Europos išstumti pabėgėlius. Be kita ko, ji bičiuliaujasi su Putinu ir iš Rusijos gauna finansinės paramos.

Su Putinu bičiuliaujasi ir Vengrijos premjeras, nacionalistas Viktor Orban – dar vienas galvos skausmas Europos Sąjungai (ES).

Remiantis visuomenės apklausų rezultatais, Nyderlanduose viena realiausių kandidatų ateinantį kovą laimėti šalies parlamento rinkimus yra nacionalistinė Laisvės partija, kuriai vadovauja Geert Wilders. Atvirai prieš islamą pasisakantis politikas Trumpo pergalę JAV prezidento rinkimuose įvardijo kaip „Patriotinio pavasario” pradžią. Minėtojo politiko vadovaujama nacionalistinė Laisvės partija, įkurta 2006 m., šiuo metu yra viena realiausių kandidatų ateinantį kovą laimėti šalies par-

Baimės akys didelės

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

lamento rinkimus. Politikas tarptautinės kritikos susilaukė Koraną palyginęs su Adolfo Hitlerio „Mein Kampf” ir inicijavęs musulmonų šventosios knygos uždraudimo kampaniją.

Vokietijoje išibėgėja „Vokietijos alternatyvos” (AfD) partijos pirmininkė Frauke Petry – populistė, kuri prieš ES nukreiptą politinę jėgą įsteigė 2013 m. Ji yra pareiškusi, kad prieš pabėgėlius turėtų būti naudojami šaunamieji ginklai. AfD puikiai pasirodė šiais metais vykusiuose regioniniuose rinkimuose. Partija atvirai prieštarauja kanclerės Angelos Merkel vykdomai pabėgėliams skirtai „atvirų durų” politikai ir ateinantį rugsėjį vyksiančiuose Vokietijos parlamento rinkimuose gali sulaukti pasisekimo. Jeigu rinkimai vyktų jau kitą savaitę, F. Petry partija surinktų 16 proc. balsų.

Švedijoje atvirai prieš imigraciją pasisakanti Jimmie Akesson vadovaujama Demokratų partija po 2014 m. vykusio šalies parlamento rinkimų tapo trečiaja ir iškovojo 29 mandatus.

Italijoje populistinis judėjimas „Five Star”, kurį 2009 m. įkūrė televizijos komikas Beppe Grillo, šiais metais rinkimuose išsikovojo Romos ir Turino miesto mero postus. Ekspertai mano, kad netrukus Italijoje vyksiantis svarbus referendumas dėl konstitucijos reformų gali atverti duris „Five Star

„Palaukite ir pamatysite”

Atkelta iš 1 psl.

Paskutinės B. Obama, kaip prezidento kelionės metu vyravo nežinomybė dėl D. Trump, pasisakiusio apie pokario pasaulio tvarką, užsipuolusio laisvą prekybą ir JAV „kaip policininkės” vaidmenį pasaulyje. Tai keista kelionė po užsienį JAV prezidentui, kuris agitavo prieš D. Trump ir apibūdino jį esant netinkamą į prezidento postą, tačiau kelionės metu bandžiusį nuraminti JAV sąjungininkus dėl ateities. Jis prašė pasaulio elgtis su milijardieriumi kaip žadėjo pats B. Obama: „Palaukite ir pamatysite”.

Be to, B. Obama siekė užbėgti už akių savo įpėdiniui dėl kai kurių svarbiausių klausimų. JAV prezidentas skelbė, kad jo parašas sutartyje dėl Ramiojo vandenyno regiono partnerystės (TPP) vis dar galioja, nepaisant D. Trump pažadų nutraukti šį susitarimą, ir teigė norįs prieš palikdamas prezidento postą pasiekti susitarimą dėl Ukrainos krizės.

Žiaurus Sirijos karas buvo vienas didžiausių užsienio politikos iššūkių B. Obama per aštuonerius metus Baltuosiuose rūmuose. Jis apgynė savo sprendimą nesiveržti į Siriją, tačiau įspėjo, kad nematyti kraujo praliejimo pabaigos.

„Nesu optimistiškas dėl trumpalaikių per-

Movement” partijai ir į Italijos vyriausybę.

O jeigu dar pridėtume, kad ką tik pergalę šventė Kremliaus, kuris suinteresuotas chaosu pasaulyje ir Europoje, palaikomi kandidatai į prezidentus Bulgarijoje ir Moldovoje... tai išties vaizdelis nekoks...

Taigi baisu... „blogiečiai” (vienas iš jų sako – politikos mėgėjai) užima pasaulį...

Keisti sutapimai

Baimės akys didelės, o tų baimių dažnai įvaro žiniasklaida, viską labai sutirštindama. Nors jeigu tikėtume, kad aukščiau pateikta informacija jau yra tam tikra tendencija, reiktų pripažinti, kad žmoniją veikia kažkokios jėgos. Tikrai labai keista, kad pasaulyje vienu metu ima reikštis tam tikri bendri požymiai (Putino opozicija tikina, kad dabartinius radikalizmo protrūkius pasaulyje eksportuoja būtent jis, juos finansuodamas, nes nori jaustis pasaulio valdovu): pvz., XIX a. viduryje per Europą nuvilnijo „tautų pavasaris”, ir XX a. pradžioje susikūrė daug naujų – nepriklausomų valstybių, tarp jų Lietuva, Latvija bei Estija. Paskui kilo naujas procesas – diktatūrų gimimas, prasidėjęs nuo Rusijos, kur 1917 m., vadovaujami Vladimiro Uljanovo-Lenino, valdžią užgrobė teroristai. Paskui buvo Musolini, Hitleris, na, ir Antanas Smetona, – bet jau kaip švelniausias – šiaurietiškas autoritarizmo pasireiškimas.

Jeigu tikėtume, kad pasaulyje prasideda nauja radikalizmo era, tai ji prasidėjo irgi nuo Rusijos su V. Putinu ir nuo mūsų gana džiaugsmingai sutikto „arabų pavasario”, kuris, deja, pakėlė ir tamsiąsias jėgas, dabar skalaujančias Europą.

spektyvų Sirijoje”, – sakė JAV prezidentas ir kaltino Rusijos ir Irano paramą Sirijos prezidento Bashar al-Assad) režimui.

„B. al Asadas buvo paskatintas. Tai vyras, nusprendęs, kad savos šalies sunaikinimas, šalies pavertimas griuvėsiais ir matymas, kaip gyventojai išsiskirsto ir žūsta, yra verti to, kad jis tvirtčiau laikytusi valdžioje”, – kalbėjo B. Obama.

Be kita ko, JAV prezidentas išreiškė apgailestavimą, kad jo prezidentavimo metu buvo priešintasi tokiems klausimams kaip ginklų kontrolės sugriežtinimas, minimalios algos didinimas ir išlaidos infrastruktūrai. Tačiau politikas apgynė savo prezidentavimo vertybes.

„Dienos pabaigoje ir praėjus aštuoneriems metams galiu pažvelgti atgal ir pasakyti, kad nuolat dariau tai, kas, maniau, yra geriausia. Tai nereikia, kad tu nedarai klaidų. Bet tai reiškia, kad esi ištikimas savo priesaikai ir įsipareigojimams, kuriuos prisiėmei tave išrinkusiems žmonėms”, – pridūrė B. Obama.

B. Obama dar nėra nusprendęs, kuo užsiims užbaigęs prezidento kadenciją. Jis sakė norįs pailsėti, praleisti laiko su dukterimis, rašyti ir daug ką apsvarstyti. JAV prezidentas neplanuoja skubiai grįžti į politiką, tačiau neatmetė tokios galimybės.

ELTA

Kadenciją baigiančio Prezidento B. Obama paskutinė kelionės aplink pasaulį stotelė – Peru.

Scanpix nuotr.

TELKINIAI

„Nuostabu būti lietuviais!”

Čikagos lietuvių moterų klubo prezidentė Erika Brooks su Generalinio konsulo Čikagoje Marijaus Gudyno vaikais - Paulina, Marija, Karoliu ir Daniele.

Susirinkusius linksmino tautinių šokių ansamblio „Grandis” šokėjai.

Audronės Kižytės nuotraukos

Čikagos lietuvių moterų klubo metiniai pietūs

Lapkričio 13-osios sekmadienį – šiltą, saulėtą, tiesiog nuostabų, visiškai nepanašų į lapkričio vidurį – į gamtos prieglobstyje išsikūrusi Palos Country Club rinkosi svečiai. Čia vyko Čikagos lietuvių moterų klubo (Chicago Lithuanian Women's Club) metiniai pietūs. Jau 93-tieji – tiek laiko gyvuoja ši organizacija. Jaukių salėje – ir močiutės, ir mamos, ir dukros... Žiūrėdamas į kelių kartų atstoves, supranti – tik taip, dešimtmetį po dešimtmečio puoselėjant savo paveldą ir gali taip ilgai gyvuoti organizacijos išeivijoje. Moterų klubo dėmesio centre visada buvo lietuviškumo, lietuviškų tradicijų puoselėjimas. Tai atsispindėjo ir šiemetinio renginio pavadinime bei programoje: Reflections – Atspindžiai. Kaip Lietuva atsispindi mumyse.

Dar iki pietų pradžios svečiai turėjo galimybės pasigrožėti – ir išsigyti – nuostabių lietuviškų dirbinių. Tai ir unikalūs Romo Povilaičio išdrožti kryžiai, ir Amerikos lietuvių Stanley Yurkus prieš 30 metų išaustos juostos (jo „Audykla Juosta” buvo išsikūrusi 71-oje gatvėje Marquette Parke skersai nuo Vaznelių „Gifts International” parduotuvės). Savo stalą turėjo

originalių papuošalų kūrėja Otilija Kasparaitienė, megztus rūbus iš Lietuvos pristatė bendrovė „Savita”.

Ypatingai norėtusi atžymėti lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos moterų mezginius. Kiekvieną savaitę šios Western Springs, IL išsikūrusios parapijos mezgėjos renka į „Mėgimo ratelį”, o savo rankų darbus – jaukias šiltas, kepures, šalikus, nuostabius rūbėlius lėlėms (net ir megztą lietuvišką tautinį kostiumą!) – parduoda mugėse, kad lėšas galėtų skirti labdariniams projektams. Savo stalą turėjo ir „Draugas” bei „Draugas News”, siūlę popietės svečiams naujų knygų, 2017 m. kalendorių, suvenyrų.

Lietuviškojo paveldo svarba atsispindėjo ir meninėje programoje: kanklėmis ir skrabalais popietėje grojo lietuvių liaudies instrumentinis ansamblis „Gabija” (vadovaujamas Genės Razumienės), o lietuvių liaudies šokius – „Barborytę”, „Landytinį” ir „Kalvelį” – pašoko „Grandies” jaunieji (vadovė Violeta Fabianovich).

Svečius pasveikino, popietę vedė ir visas programos dalis puikiais paaiškinimais apjungė pirmus metus Čikagos lietuvių moterų klu-

Lietuvių liaudies ansamblio įkūrėja Genė Razumienė apžiūrėjo bendrovės „Savita” parduodamus megztus drabužius.

Į metinius moterų klubo pietus atvyko dr. Romas Povilaitis su žmona Dalia Povilaitienė ir Marija Remienė (stovi).

Juvelyrinių papuošalų kūrėja Otilija Kasparaitis savo sukurtus papuošalus pristato renginio dalyvėms (iš kairės) Irmui Žemaitaitis, Rūtai Kleinaitis ir Vandai Kasiulis.

E. Novickas: „Negalėčiau versti blogos literatūros“

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Kaip į anglų kalbą išversti Petro Cvirkos frazė „su-smirdusiu balsu“, kokį anglišką atitikmenį pritaikyti frazeologizmui „mikliai nešti muilą“? Apie šiuos ir panašius klausimus, išskylančius verčiant lietuvių grožinę literatūrą, šeštadienį, lapkričio 19 dieną Balzeko lietuvių kultūros muziejuje su skaitytojais kalbėjo Čikagoje gyvenanti vertėja Elizabeth Novickas.

Muziejaus viešnia ne tik pasakojo apie vertėjos darbą. Patogiai įsitaisiusi mėgstama poza ant kėdės (jaukiai parietusi po saviimi koją), E. Novickas skaitė ištraukas iš pačios į anglų kalbą išverstų lietuvių autorių kūrinių – Ričardo Gavelio „Vilniaus pokeris“ („Vilnius Poker“), Petro Cvirkos „Frank Kruk“, Jurgio Kunčino „Tūla“. Trumpas šių lietuviškų tekstų ištraukas susirinkusiems paskaitė vertėja susirinkusiems pristačiusi University of Illinois lietuvių kalbos dėstytoja Daiva Litvinskaitė.

E. Novickas į anglų kalbą išvertė ne tik šiuos romanus, bet ir Kazio Borutos „Baltaragio malūną“ („Whitehorn's Windmill“), Giedros Radvilavičiūtės „Šianakt aš miegosiu prie sienos“ („Those Whom I Would Like to Meet Again“).

Už profesionalumą verčiant „Vilniaus pokerį“ ir „Baltaragio malūną“ E. Novickas 2011 metais gavo Lietuvių vertėjų asociacijos Šv. Jeronimo premiją.

Įdomiausia tai, kad dabar jau pripažinta ir kritikų giriama vertėja vaikystėje visai nemokėjo lietuvių kalbos. Nors ir buvo gimusi lietuvių dūpukų šeimoje, mergaitė nuo mažens kalbėjo angliškai. Elizabeth tėveliams atrodė, kad gyvendami Amerikoje, jų vaikai pirmaisiai turi puikiai mokėti šios šalies kalbą.

Tačiau pati Elizabeth manė kitaip. Ji labai norėjo išmokti tėvų gimtąją lietuvių kalbą. Tą ji padarė būdama jau suaugusi.

„Mano lietuviškas kalbėjimas nėra labai geras. Tačiau aš puikiai suprantu, ką skaitau, ką kiti kalba, moku lietuvių gramatiką. Nes vaikystėje girdėjau, kaip lietuviškai tarpusavyje kalbėdavosi mano tėveliai. Tai man davė naudos“, – sakė E. Novickas. Suaugusi ji mokėsi lietuvių kalbos savarankiškai, lankė Lemonte suaugusiems skirtas lietuvių kalbos pamokas. 2006 metais baigusi studijas University of Illinois, ji įgijo lietuvių kalbos magistro laipsnį. Prieš tai, kiek anksčiau šiame universitete Elizabeth mokėsi meninio rašymo.

Šiaip gyvenime Elizabeth dirbo kelių laikraščių redakcijose. Gyvendama Springfielde, ji buvo grafikos dizainerė maždaug 100 tūkstančių ti-

Elizabeth Novickas būdama brandaus amžiaus išmoko lietuvių kalbą ir tapo pripažinta lietuvių literatūros vertėja.

Jono Kuprio nuotr.

ražu leidžiamame „The State Journal – Register“. Persikėlusį gyventi į Čikagą, įsidarbino „Sun Times“ kompiuterių administratore.

„Čikagoje atsirado puikių galimybių kalbėtis lietuviškai, tobulinti kalbėjimo įgūdžius. Gyvendama Springfield, kartais galėjau pasakyti ‘labas’ pirmosios bangos lietuvių palikuonims, kurie irgi jau buvo beveik praradę gimtąją kalbą“, – prisiminė E. Novickas.

Vertėja prisipažino, kad apie lietuvių literatūros vertimą į anglų kalbą svajojo dar jaunystėje.

Tuomet perskaitė anglų kaba knygą, kurioje buvo pateiktos lietuvių išeivijos poetų kai kurių eilėraščių ištraukos, išverstos į anglų kalbą. Norėjosi daugiau tos poezijos paskaityti angliškai, ir kad kiti taip pat paskaitytų. Tai buvo paskata intensyviau mokytis lietuviškai.

Tačiau rimčiau savo svajonę įgyvendino tik po 2000-ųjų, kai pradėjo versti Ričardo Gavelio „Vilniaus pokerį“. 2009 metais buvo išleistas šio romano vertimas anglų kalba.

Noras suteikti galimybę anglakalbiams amerikiečiams susipažinti su lietuvių literatūros kai kuriais kūriniais E. Novickas kilo po to, kai ji pati ėmė skaityti lietuviškas knygas. Versti rinkosi tai, kas pačiai patiko. „Negalėčiau dirbti pagal užsakymą ir versti tai, kas pačiai nepatinka skaityti. Nemėgstu versti blogų rašytojų“, – prisipažino Amerikos lietuvė.

Tas vertimo darbas ją taip traukė ir domino, kad jam skirdavo vis daugiau laiko. Kai dėl sveikatos E. Novickas teko išeiti anksčiau laiko į pensiją, vertimams atsirado daugiau laiko, nei anksčiau. Vertėja sako, kad kita kalba tinkamai perteikti rašytojo mintį nebūtų sunku. Tačiau meninis vertimas yra daugiau, nei paprastas. Svarbu perteikti ir autoriaus kalbos subtilybes, visą kūrinio dvasią. Tam pririekia nemažai laiko ir pastangų.

Pavyzdžiui, kaip išversti žodį „miškiniai“? Taip sovietmečiu būdavo vadinami lietuvių partizanai. Po ilgų paieškų atsirado „Miško broliai“. Kaip angliškai parinkti atitikmenį frazei „varnos rakinėjo dantis“? O kaip verčiant perteikti dar vieną sovietmečio reliką – žodį „krasnucha“? Tenka ieškoti ne vienos vertimo versijos ir rinktis iš visų geriausių.

Ką dar norėtų ir žadėtų išversti E. Novickas? Sąrašas netrumpas: dar Ričardo Gavelio, Mariaus Katiliškio, Jurgos Ivanauskaitės kūrybos. Ar skaitytojai perka lietuvių romanus?

Perka, tačiau Elizabeth sako, kad vertėjo darbas, deja, nėra pelningas, gerai apmokamas. „Šis darbas yra mano hobis, kuris man yra labai įdomus ir kuriam dabar, šiuo savo gyvenimo tarpsniu aš galiu skirti savo laiką“, – prisipažįsta vertėja.

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje buvo surengta popietė, skirta Elizabeth Novickas susitikimui su skaitytojais.

Karilės Vaitkutės nuotr.

bo prezidentės pareigas einanti Lietuvių reformatų išeivijoje diakonė Erika Dilytė-Brooks. Energija trykštanti prezidentė džiaugėsi: „Nuostabu būti lietuviams!“

Popietėje su visa šeima dalyvaavęs LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas prisipažino: „Kai manęs paprašė pakalbėti apie Lietuvą, pagalvojau – tai pati sunkiausia tema, kokia tik gali būti... Tas pats kaip jums kalbėti apie Ameriką... Bet galiu kalbėti apie žmones, nes tik jie šalį daro didžia – arba ne.“

Konsulas sakė, kad valstybės 100-metis, kurį jau gana greitai minėsime, nėra nei valstybės pradžia, nei pabaiga, bet ši labai svarbi sukaktis vėl visus suvienys. Nes jeigu žmogus širdyje jaučiasi lietuviu – jis yra lietuvis. Ir todėl labai svarbu pakviesti visus savo kolegas, draugus,

įvairių kartų atstovus, kurie jaučiasi lietuviais – kad tai būtų visų šventė. M. Gudynas kalbėjo ir apie tai, kad mes visi čia laikini, bet šalis, kurią visi kuriame – amžina, todėl labai svarbu pasirūpinti, kad po mūsų ateinančioms kartoms ją paliktu-me gražesnę, stipresnę ir pažangesnę. Konsulas palinkėjo Amerikos lietuvių moterų klubui sėkmingai sulaukti 100 metų ir toliau perduoti lietuviybę savo vaikams – kad jie toliau šoktų lietuviškus šokius, o svarbiausia – didžiuotųsi Lietuva.

„Tegyvuoja Lietuva kaip tas didis grūdas“ – traukė visa salė kartu su ansamblio „Gabija“ muzikantais.

Tegyvuoja ir Amerikos lietuvių moterų klubas, gyvuojantis daugiau kaip 90 metų, visada skleidęs lietuviybę tarp įvairių emigracinių bangų.

Loterijos bilietus pardavinėjo Aušra Padalino (kairėje) ir Zita Litvinas.

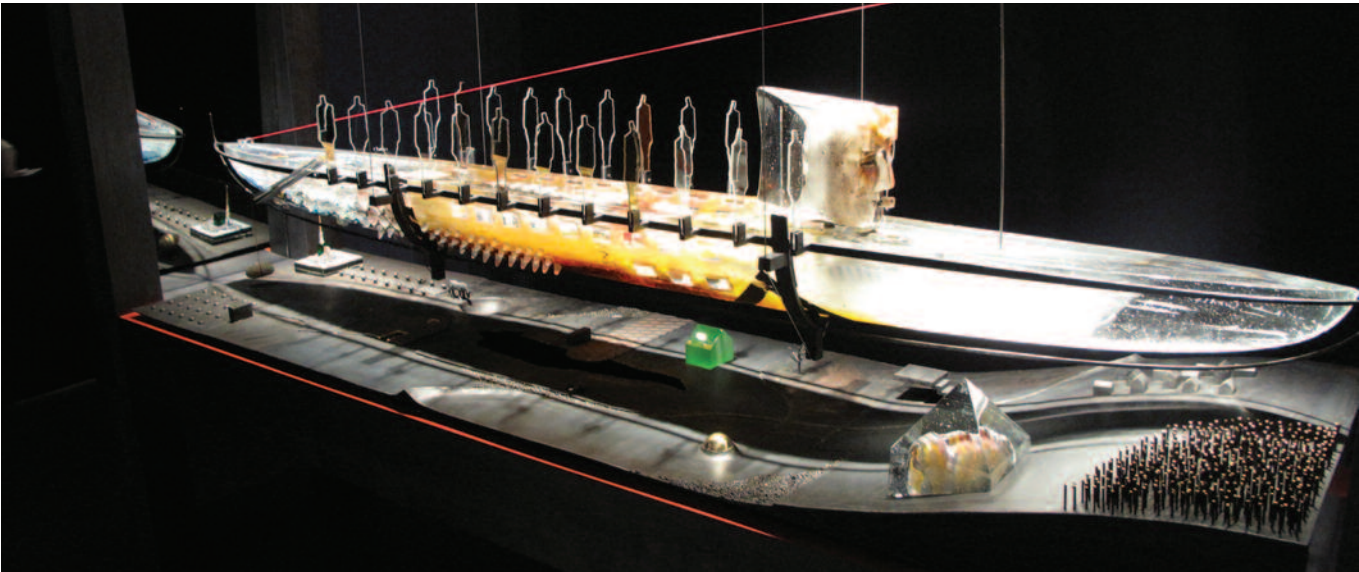
Švelnus baltų prisilietimas prie „kietos“ sofos

Įspūdžiai iš metinės Taikomosios dailės parodos Navy Pier

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS
RAMUNĖ ZDANAVIČIŪTĖ

Pasaulio prestižiškiausios galerijos, rodančios pačius geriausius šiuolaikinius meno bei dizaino kūrinius – keramiką, medžio, stiklo, metalo dirbinius, tekstilę, juvelyrinką, tapybą, fotografiją š. m. lapkričio 3–6 d. vėl sugrįžo į Navy Pier šurmuliavinusią SOFA CHICAGO. Ši meno manifestacija vyksta jau 23 metus (kaip greitai bėga laikas!). SOFA CHICAGO yra viena seniausių meno parodų-mugių šiame krašte. Jos tikslas – propaguoti taikomąją dailę bei dizainą, o parodos populiarumą užtikrina meno mylėtojai. Pernai, 2015-taisiais, net 36 000 lankytojų bei meno kolekcininkų aplankė parodą, pasinaudodami galimybe išsigyti muziejinės vertės eksponatus, kuriuos siūlė neeilinės galerijos iš visų pasaulio kampų – JAV, Kanados, Italijos, Didžiosios Britanijos, Australijos, Korėjos, Prancūzijos, Kubos, Japonijos, Ispanijos, Izraelio. Šiemetinėje parodoje daugiau kaip 70 naujų ir jau pažįstamų galerijų rodė pradedančių bei išitvirtinusių rinkoje menininkų kūrybą. Akys raišo nuo įvairumo, spalvų, išradingumo bei prabangos. Tai iš tikrųjų „kieta“ sofa, ant kurios, kad ir akimirkai, malonu prisėsti!

Nepaisant solidaus įėjimo mokesčio į vernisazą (net 150 dol.), žmonių netrūko. Malonu buvo išgirsti ir kalbančių lietuviškai. Parodos atidaryme Navy Pier vyravo dviejų tipų lankytojai. Vieni – kolekcininkai (prie jų taip pat galima priskirti galerijų savininkus), kurie norėjo pirmieji pamatyti ir, reikalui esant, priglausti savo žinion kokią ypatingą meno kūri-

Šis Bertil Vallien darbas „Passage“ pripažintas pasauliniu šedevru ir įvertintas milijonu dolerių. Jis skirtas garsaus menininko ir senos, nuo 1742 metų egzistuojančios Švedijos stiklo gamyklos „Kosta Boda“ 53-jų metų bendradarbiavimui pažymėti.

nį. Kiti – ir jų turbūt dauguma – atėjo ne tik meno, bet ir žmonių pažiūrėti bei save parodyti. Į tokius vernisazus renkasi madingieji – tiek moterys, tiek ir vyrai, ypač jaunimas. Taigi, menas ne tik kabo ant sienų ar guli užrakintas vitrinoje po stiklu, bet ir juda kartu su žmonių kūnais ...na, ir padais (turime galvoje prabangią dizainerių avalynę).

Jis – Mikalojaus Konstantino palikuonis

Ne pirmus metus lankydamiesi SOFA parodoje, visuomet ieškome lietuviško pėdsako – ir paprastai tokių užtinkame. Šiemet vėl galėjome pamatyti jau ne pirmus metus parodoje dalyvaujančią čikagietį Rimą Čiurlionį. Šįsyk didelio formato iš atskirų panelių sujungtą Rimo darbą „Alegorija“ (marmuro dulkės, popierius ir pigmentas) rodė „Contempoary Artifact“ galerija iš Carpinteria, CA. Kaip ir ankstesniuose kūriniuose, „Alegorijoje“ dailininkas eksperimentuoja su spalva, forma, bet labiausiai – su paviršiaus faktūra, plokštumai suteikdamas skulptūriškumo ir provokuodamas žiūrovo jausmus.

Rimas Čiurlionis gimė Kaune. Baigė tapybą Stepono Žuko meno mokykloje. Jis net 17 metų dirbo restauratoriumi Pažaislio vienuolyne. Kūrybiniai vėjai Rimą į JAV atpūtė gan seniai – 1992-aisiais. Apsigyvenęs Čikagoje, dailininkas rengia personalines ir dalyvauja grupinėse

parodose Amerikoje bei Europoje. Jo kūrybos rasite įvairiuose muziejuose bei privačiose kolekcijose. SOFA parodose Rimas Čiurlionis dalyvauja nuo 2003-ųjų.

Juvelyro credo – sujungti nauja su senu

Vienoje iš juvelyrinką pristatančių galerijų užtikome kito lietuvio – Artūro Ragauskos darbus. Jo sukurtų žiedų kolekciją parodoje pristatė Čikagos galerija „Pistachios“, atstovaujanti tarptautinei modernios juvelyrinkos bendruomenei. Kaip ir R. Čiurlionis, A. Ragauskas gimė Kaune. Lietuvos dailės akademijoje studijavo brangakmenių piovimą, metalo apdirbimą bei juvelyrinį dizainą. Mokslus baigė 1994 metais. Atvykęs į Ameriką, kurį laiką savo kūrybą parduvinėjo Jewelry Row (t.y. Wabash ir Madison gatvių sankryža Čikagoje, kur susispietusių juvelyrinių dirbinių parduotuvės), o 1999 m. nutarė įkurti savo studiją. Ten juvelyras išimtinai dirba su meteoritais, suakmenėjusiomis iškase-nomis, brangakmeniais bei gintaru. Savo kūryboje A. Ragauskas stengiasi naudodamas skirtingas metalo apdirbimo technikas sujungti senąją pasaulį su naujuoju. Jį įkvėpia senovės baltų mitologija. Jam patinka naujų formų ir senos stilistikos deriniai – tą puikiai atspindėjo ir parodoje išstatyti juvelyro darbai.

Ne viskas turi kabėti ant sienų ...ar kaklo

Šalia jau žinomų galerijų parodoje turėjome galimybių susipažinti ir su naujokais. Viena tokių – „Kiel Arto“, Jūrmala, Latvija. Raimundui tai – gera proga pamiklinti virtuvinę latvių kalbą: „Labvakar. Šeit ir ļoti interesants eksponāts. Mans vārds ir Raimundas. Esmu žurnālists lietu-viešu laikraksts DRAUGAS šeit, Čikāgā. Ja jums nav prātā, es gribētu, lai veiktu interviju ar jums?“ Pagyvenęs par-davėjas nustebo išgirdęs tokią nelauktą pasilabinimą. Vy-

Juvelyro Artūro Ragauskos žiedai, įkvėpti baltų mitologijos.

Rimas Čiurlionis. „Alegorija“.

riškis draugiškai mums nusišypsojo ir padavė savo vizitinę. Su Čikagos priemiestyje Wilmette gyvenančiu Pēteriu Freimaniu užsimezgė šiltas pokalbis. Tačiau vistik niekaip nesupratom ryšio tarp Vokietijos uostamiesčio Kiel ir Latvijos pajūrio kurorto Jūrmalos... Pēteris nusišypsojo ir paaiškino, jog esperanto (!) kalboje „kiel arto“ reiškia „tarsi menas“. Aha, štai kur šuo pakastas.

Apie save Pēteris papasakojo, kad jis kadaise buvo muzikinio pasaulio atstovas (diplomuotas operos dainininkas!), o šiuo metu yra vadybininkas, atstovaujantis jungtinei Latvijos/JAV firmai „Kiel Arto“. Rinkodara bei įvaizdis mene yra bene pats svarbiausias raktas į sėkmę. Kalbėdamiesi su naujuoju pažįstamu prisiminėme ankstesnius baltų bandymus įsitvirtinti Čikagos meno rinkoje, įsteigiant savo meno galerijas. Pirmasis buvo buvęs kunigas Algimantas Kezys, kuris pradžioje Wells, o paskui Superior gatvėje įkūrė galeriją visiems suprantamu ir lengvai ištariamam pavadinimu – „Galerija“. A. Kezys išlaikė verslo egzaminą ir pragyveno prekiaudamas lietuvišku menu miesto centre beveik trejus metus. Praslinkus geram dešimtmečiui po lietuvių bandymo „įsitvirtinti“ konkurencingoje Čikagos meno rinkoje, kitas baltas – stambus latvių medienos magnatas iš Michigan valstijos – buvo įkūręs prabangią „Gallery Astra“ Superior gatvėje. Tikslas buvo toks, kaip ir A. Kezio (tik žymiai

Bertil Vallien stiklo skulptūra „Janus“.

platesniu mastu) – propaguoti baltų kūrėjų (ypač išėivių) kūrybą. Deja, ir latvio verslas po kiek laiko žlugo.

Pēteris Freimanis prisipažįsta, kad kol kas „Kiel Arto“ prekyba vyksta tik meno parodose, o visi eksponatai sukrauti jo garaže, nors planuojama, kad pasibaigus SOFA, Damen gatvėje Ravenswood apylinkėje esanti „Gallery 19“ pradės rodyti jų darbus. Vyksta derybos ir kitur.

„Kiel Arto“ kūrinių nepasikabinsi nei ant sienos, nei ant kaklo. Tai net ne „baltų menas“, o funkcionali ir visiems reikalinga prekė – kavos staliukai

Čikagiečiai ir miesto svečiai pamėgo taikomojo meno parodą-mugę, kuri kiekvieną rudenį šurmuliuoja Navy Pier.

(angliškai „coffee tables“). Juos kuria Latvijoje gyvenantis Kristaps Gulbis. Menininkas išties išradingas – stalų paviršiams jis naudoja metalo laužą, dažniausiai – automobilio kėbulus. Kiekviena mašina turi bent šešis sluoksnius dažų. Kristaps tas metalo plokštes šlifuoja, smulkina, išlaikydamas įdomiausias spalvines detales. Meniška apdoro-otos plokštės taip pat naudojamos virtuvinių stalų dangai („countertops“).

Beje, tokių staliukų idėjos autorius ir vienas iš „Kiel Arto“ steigėjų – kitas latvis, Čikagoje gimęs dipukų vaikas Pēteris Kalniņš. Prieš 26 metus jis apsigyveno Latvijoje. Buvęs čikagietis mąsto dalykiškai: „Menas neturi būti proginis, jis turi būti funkcionalus, kad juo kasdien galima būtų grožėtis“. Kai Pēterio keliai suėjo su Kristaps, pagarsėjusiu Latvijoje skulptoriumi, šis iškart „užsikabino“ už tokio projekto. Taip ir gimė „tarsi menas“ – „Kiel Arto“. Mėgstantiems nebūdingus baldus siūlome apsilankyti jų svetainėje www.kielarto.com

Egzaminą išlaikė puikiai

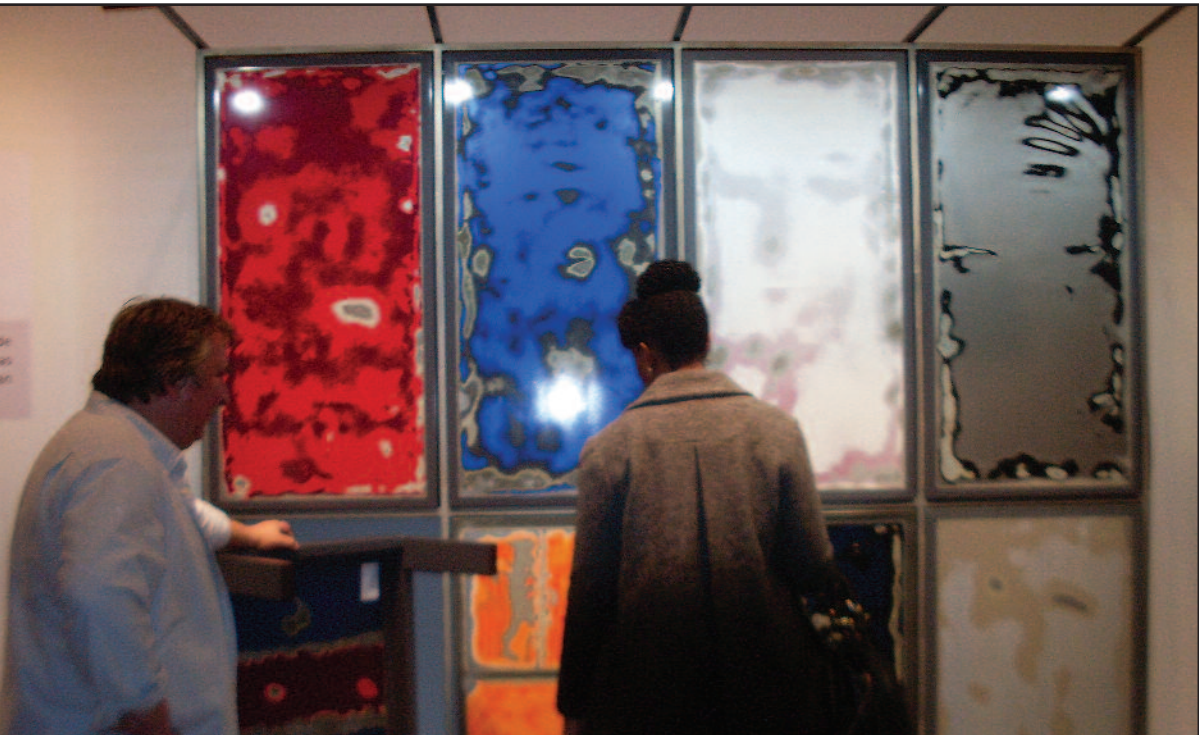
Šiemetinis vernisažas praėjo išties šauniai ir spalvingai. Vakara prieš SOFA atidarymą Čikagos beisbolo komanda „Cubs“ šventė istorinę pergalę. Euforija gaubė ir SOFA erdvę. Kolekcininkai bei meno mecenatai grožėjosi unikaliais darbais. Lankytojai turėjo gerą progą susipažinti ir pakalbėti su pačiais kūrėjais.

Užėjome į Habatat Galleries (Royal Oak, MI) kampelį. Tai viena iš žymiausių šiuolaikinio stiklo

galerijų pasaulyje. Jau beveik porą dešimtmečių mus žavi šios galerijos pristatomos New Mexico gyvenančios menininkės Emily Brock darbai – spalvingi miniatiūriniai pasauliai. Tai ir konditerijos parduotuvė su ant prekystalio išstatytais tortais bei pyragaičiais, tai ir kokteilių baras su išrikiuotais miniatiūriniais buteliukais, tai ir namų biblioteka su patogiu krėslu, akiniais ant staliuko, knygų knygomis nukrautomis lentynomis... Mudviem besigrožint ir besistebint netoliese stovinti moteris paklausė: „Jūs taip entuziastiškai apžiūrinėjate – gal irgi dirbate su stiklu?“ Pasakėme, nesą jokie menininkai – tik žurnalistai. Kasmet, grįždami į SOFA, užiname į Habatat Galleries ekspoziciją pasigrožėti šiais miniatiūriniais stikliniais pasauliais – ypač knygynais ir bibliotekomis. Moteris nusišypsojo: „Aš taip pat negaliu praeiti pro knygyną. Kasmet atvykusi SOFA pirmiausia bėgu apžiūrėti meno knygas. Ir tai darau daug metų. Tiesa, būkime pažįstami – mano vardas Emily Brock.“

Beje, stiklo darbų šiemetinėje SOFA buvo daug ir įdomių. Nuostabias stiklo skulptūras pristatė Hawk Galleries. Ypač visus dalyvius sužavėjo jungtinis pasaulinio garso menininko Bertil Vallien ir senos žinomos Švedijos stiklo gamyklos „Kosta Boda“ projektas „Passage“ („The one million dollar boat“).

Kasmet SOFA sutraukia vis didesnes minias. Šiemet parodą aplankė daugiau nei 32 000 lankytojų. O gal juos geriau pavadinti entuziastais? Juk entuziazmas kunkuliavo kiekviename jaukiame SOFOS kampelyje didinguose Navy Pier rūmuose. Vien tai įrodo, jog rengėjų lūkesčiai pasiteisino. Parodos tradicijos bus tęsiamos ir toliau. SOFA CHICAGO 2017 įvyks kitų metų lapkričio 3–5 dienomis, iškilmingas vernisažas – lapkričio 2 d. Nežinome, kokios galerijos dalyvaus kitais metais, bet žinome, kad mudu ten tikrai būsime! O gal ir jus susitiksimė? Pla-tesnę informaciją apie SOFA rasite internetinėje svetainėje www.sofaexpo.com.

„Kiel Arto“ vadybininkas P. Freimanis (k.) nepailsdamas aiškino kiekvienam lankytojui, kaip gimsta šie unikalūs paviršiai, vėliau tampantys stalais.

Nuostabūs menininkės Emily Brock pasauliai. R. Zdanavičiūtės nuotraukos

Konferencijoje Kaune – apie sportą JAV lietuvių organizacijose ir lietuviškąsias studijų savaites

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Kaune, Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje surengta mokslinė konferencija „Bažnyčios ir visuomenės santykiai Lietuvoje“, kurioje perskaityta nemažai įdomių pranešimų apie šia temą. Tai jau penktoji tokia konferencija, rengiama Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakulteto klasterio „Bažnyčios santykiai su valstybe ir visuomene Lietuvoje“.

Šišk Lietuvos istorijos instituto, Vytauto Didžiojo universiteto atstovai skaitė pranešimus apie Vilniaus katedros istorijos nežinomas fundacijas, apie jų apsaugą, nagrinėjo švento Kazimiero kultą Vilniaus vyskupijos parapijose XVII amžiuje, aptarė „Apreiškimo“ atvaizdų plitimą Vilniaus vyskupijoje, analizavo Mykolo Kazimiero Radvilos Žuvelės (1702–1762) dienoraštį.

Emocingą pranešimą perskaitė Vytauto Didžiojo universiteto doktorantė teisininkė, etninių mažumų tyrinėtoja Kristina Sulikienė, kalbėjusi apie totorius Lietuvoje, jų mečetes ir santykį su visuomene. Pranešėja pabrėžė, kad totoriai Lietuvoje gyvena nuo XIV amžiaus, tačiau iki šiol susiduria su įvairiais biurokratiniais sunkumais, dėmesio stoka jų religinei bendruomenei.

VDU profesorius daktaras Alfonsas Motuzas, kalbėjęs apie Žemaičių Kalvarijos Kalnų apeigyną, jo tradicijas ir dabartį, ne tik supažindino su senais giesmynais, bet ir pats auditorijai pagiedojo ne vieną giesmę, papasakojo įdomių faktų, kaip skiriasi laidotuvių giesmės įvairiuose etnografiniuose Lietuvos regionuose, kokie papročiai yra išlikę jų metu.

Įdomų pranešimą konferencijoje skaitė VDU istorijos doktorantas, praejusiu metų L. ir F. Mockūnų vardinės stipendijos laureatas Egidijus Balandis. Jis kalbėjo apie sportą lietuvių katalikiškose organizacijose XX amžiaus pirmojoje pusėje.

Autorius sakė, kad iki Pirmojo pasaulinio karo į Jungtines Amerikos Valstijas atvykusiems lietuviams amerikietiškoji kultūra siūlė įvairias naujos veiklos formas, tarp jų vis populiarejančią sportą. Amerikiečių protestantų veikėjai, išsigandę moterų įtakos bažnyčiose, plūstančių imigrantų, jaunimo išglebimo sportą matė kaip galimybę grąžinti vyrus į bažnyčią. Tokių judėjimų pavyzdžiai – YMCA (Young Men's Christian Association) ir skautai.

Lietuviški atletų klubai atsirado XIX ir XX amžių sandūroje, bet katalikiškai srovei priskirtinų sporto organizacijų pradžia, anot E. Balandžio, yra antrojo dešimtmečio pirmoje pusėje, kai kūrėsi Lietuvių Rymo Katalikų Moksleivių Susivienijimas (LRKMS) ir Lietuvos Vyčiai. Abi organizacijos buvo artimos viena kitai, abiejose sutinkami tie patys vardai Aleksandras Račkus, Pranas Juškaitis, Pranas Virmauskas ir kiti, sietini su beisbolo žaidimo pradžia.

Jau nuo 1913 metų šiose organizacijose buvo pabrėžiama fizinio lavinimo svarba žmogaus auklėjime.

E. Balandis surinko daug įdomių faktų apie atletiką katalikybė.

Būtent Lietuvos Vyčiai tapo pagrindine katalikiško sporto varomąja jėga lietuvių išeivijoje. LRKMS buvo negausi organizacija, turėjo apie 150–200 narių, ji vienijo daugiausia studijuojantį jaunimą. Po karo Lietuvai įtvirtinant savo nepriklausomybę ir suvokiant, kad į Lietuvą grįžti gyventi neteks, buvo atsigręžta į amerikietiška visuomenei būdingą sporto sąjūdį, kuriam būdingos komandinės žaidimo taisyklės, o ne gimnastika, žygiavimas ar muštras.

„1921 metais garsus kunigas, vėliau ekonomistas, įvairių leidinių redaktorius Fabijonas Kemėšis kreipėsi į Lietuvos Vyčius su referatu, keliančiu naujus uždavinius organizacijos nariams. Jo manymu, esanti būtina amerikietiškos ir lietuviškos kultūros sintezė, Amerikos lietuviai turį būti 'paveldėtojai abiejų tautų istorijos ir idealų'. Lietuvai jie turį duoti laimės ir demokratijos meilę ir gerbimą, biurokratijos nekeitimą, Washington ir Lincoln dvasią, gyvumą, iniciatyvos galią“, – sakė pranešėjas.

Tarp kitų principų F. Kemėšis išskyrė amerikietiško sporto ir žaidimų vystymą. Jis ragino Vyčius siekti aukštumų Amerikos sporte ir manė, kad lietuvių vardą šioje šalyje greičiau išgarsins ne diplomatai, politikai ir visuomenininkai, bet beisbolininkai ir boksininkai.

Įvairius šaltinius ir tekstus nagrinėjęs E. Balandis sakė, kad to meto lietuviai vis labiau tikėjo įsivaizdavimu, jog sportas ar net vien tik varžybų žiūrėjimas padeda integruotis, stiprinti bendruomeninius ryšius, apsaugoti nuo negerovių, net kurti geresnius piliečius. Tad ne vienoje katalikiškoje parapijoje jau nuo antrojo dešimtmečio atsirado sporto klubų, beisbolo, krepšinio komandų. Sporto dėka parapijos užpildydavo piknikų programas, turėdavo pelno iš pardotų bilietų į rungtynes,

Dr. I. Strumickienė analizavo Europos lietuviškųjų studijų savaitės religinį aspektą.

nes, artino jaunimą prie bažnyčios, palaikydavo išsibarsčiusių lietuvių ryšius.

Kai kurios parapijų komandos buvo ištis stiprios, pavyzdžiui, New Yorko Maspeth Atsimainymo parapijos krepšinio komanda su vėliau NBA pirmtakėje profesionaliai rungtyniausiu Antanu Kepežinsku. Ketvirtajame dešimtmetyje ji varžėsi Long Island krepšinio lygoje, jos rungtynės traukdavo tūkstančius žmonių. 1940 metais ši komanda prisidėjo prie krepšinio vakaro organizavimo, kurio pelnas buvo skirtas parapijai naujos klebonijos statybai.

1932 metais įsisteigusi Amerikos Lietuvių katalikų Studentų Organizacija, turėjusi per tūkstantį narių, pabrėžė sporto dorovinę vertę, jos kuopos rengė bouldingo turnyrus, turėjo krepšinio, beisbolo komandas. Šioje organizacijoje, pasak E. Balandžio, išskirtinį vaidmenį turėjo Marianapolio kolegija, kur buvo įkurta nuolatinė lietuviška amerikietiško futbolo komanda. Vis dėlto labiausiai sportas vystytas ir puoselėtas būtent Lietuvos Vyčių organizacijoje.

VDU daktarė Ilona Strumickienė konferencijoje analizavo Europos lietuviškųjų studijų savaitės religinį aspektą. Šios savaitės, vykusios penkiasdešimt metų – nuo 1954 iki 2004-ųjų iš pra-

džių turėjo labai stiprų religinį akcentą, vėliau jis silpnėjo. Jų metu buvo ne tik skaitomi pranešimai, bet ir būdavo meldžiamasi, aukojamos Mišios, vykdavo Tėvynės valandėlė, kai mels-tasi už tėvynę. Savaičių idėja, remiantis Prancūzijoje jau nuo 1904 metų vykusių socialinių savaičių pavyzdžiu kilo 1953-aisiais Antanui Maceinai, jį palaikė Zenonas Ivinskis, Kajetonas Čeginskas, Juozas Ambrazevičius-Brazaitis.

Savaitėse bandyta nustatyti ir analizuoti vieną temą, bet trūko pranešėjų, pačių klausytojų, tad buvo aptariamose įvairios temos, akcentuojant okupuotos Lietuvos, tautinio pasipriešinimo ir panašias temas. Pranešėja sakė, kad sistemingo savaičių archyvo nebuvo, tad daug medžiagos išbarstyta periodikoje, memuaruose.

„Per tas penkias dešimtis metų iš viso šiuose renginiuose perskaityta 521 paskaita, iš jų religinė tematika – 73, bet šis skaičius gali būti ir didesnis, nes dažnai tos temos persipindavo. Dvi studijų savaitės – 1959-aisiais ir 1964-aisiais buvo skirtos vien religinei tematikai. Pagrindinės temos būdavo katalikų bažnyčios aktualijos, Vatikano II susirinkimo svarstyti klausimai, taip pat katalikų bažnyčios Lietuvoje istorija, padėtis okupuotoje Lietuvoje, taip pat nagrinėti ir evangelikų-liuteronų aspektai“, – kalbėjo I. Strumickienė.

Šiose Europos lietuviškųjų studijų savaitėse Vokietijoje dalyvaudavo kunigai iš įvairių Europos šalių, taip pat ir iš Kanados, JAV, net Lotynų Amerikos. Savaitės turėjo ir savo dvasios vadus, kurie kas rytą laikydavo Mišias. Šiose savaitėse dalyvavo ir kitokių dvasinių nuostatų laikę tokie žinomi žmonės kaip Algirdas Julius Greimas, Zenonas Rekašius, Rimvydas Šilbajoris bei kiti.

VDU mokslinių tyrimų klasteris „Bažnyčios santykiai su valstybe ir visuomene Lietuvoje“, kurio veikloje dalyvauja teologai, istorikai, politologai, etnologai, taip pat menotyrininkai ir literatūrologai atlieka Lietuvos Bažnyčios istorijos, jos santykių su valstybe ir visuomene mokslinius tyrimus, jo nariai skaito paskaitas VDU ir kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų studentams, skelbia mokslo populiarinimo veikalus, dalyvauja radijo, TV laidose, susitikimuose su visuomene.

Konferencijoje analizuoti bažnyčios ir visuomenės santykiai Lietuvoje.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

Amišų mokyklos vidus.

Mokyklos šildymo sistema.

Savaitgalio pramoga – „Amish Acres“, Indiana

Ir į amišų gyvenimą braunasi technika

GYTIS KRIAUCIŪNAS

Neseniai radau šiek tiek laisvo laiko nuo mokslų ir su tėvais nukeliavau į šiaurinę Indianą. Tas regionas žinomas dėl ten daugelį metų gyvenančių amišų (Amish). Tai krikščionių grupė, kuri savo buityje stengiasi nenaudoti modernių priemonių. Miesteliai, kuriuose gyvena nemažai amišų, yra Elkhart, Goshen, Nappanee, Middlebury, Wakarusa, Bristol ir Shipshewana. Mes nuvykome į Nappanee ir ten esantį „Amish Acres“.

„Amish Acres“ – įspūdinga vieta, kurią beveik galima pavadinti lauko muziejumi (šiek tiek panašu į Lietuvoje veikiančią Rumšiškės liaudies buities muziejų). Nuvykę nusipirkome bilietus į parką bei spektaklį (apie kurį papasakosiu vėliau). Bilietai į parką kainavo 13 dol. suaugusiems ir 5 dol. – vaikams bei studentams. Spektaklio bilietai kainavo brangiau – 30 dol. suaugusiems, 13 dol. – studentams ir 7 dol. vaikams. Įėję į parką, buvome pakviesti į ekskursiją – ėlipome į vagonėlį ir traktorius mus vežė tol, kol gidė pasakojo apie įvairius pastatus. Sužinojome, kad šis parkas kažkada buvo veikiantis ūkis. Prieš apytikriai 40 metų verslininkas ūkį nupirko, jį sutvarkė ir pradėjo čionai vežti senus namus bei sandėlius iš Indianos ir kitur. Pavyzdžiui, buvo atvežta amišų mokykla (žr. nuotrauką), ledo laikymo sandėlys ir vagonėlio garažas. Mūsų vagonėlis pirmiausia sustojo prie mokyklos, ir visi išlipome. Gidė sakė, kad mokykla buvo naudojama net iki septintojo dešimtmečio, tada ji buvo parduota ir atvežta čia. Galite matyti nuotraukoje, kaip atrodo jos vidus (gana senoviškai, nes yra dar naudojami suolai). O prie mokyklos stovi senas „autobusas“, kuris vaikus surinkdavo ir veždavo į mokyklą. Vežimą tempė arkliai ir jame tilpo daugiau negu 20 vaikų. Grįžusius į vagonėlį, mus nuvežė į mažą moliūgų daržą, kur mes galėjome išsirinkti po moliūgą. Ten buvo kelios ožkos, kurios nelabai norėjo būti glostomos. Galima buvo moliūgais ir pakėgliuoti. Graži mintis, bet manau, kad galima būtų pramogų sugalvoti daugiau. Ir tam galėtų būti skirtos daugiau negu penkios minutės.

Toliau matėme senus amišų gyve-

Amišų namo virtuvė.

namus namus, kalvio dirbtuves ir krietinę. Po turo su ta pačia gide nuėjome į amišų namo vidų. Namas nebuvo atvežtas, o pastatytas šioje vietoje. Žemė, ant kurios įkurtas „Amish Acres“, priklausė šeimai, kuriai priklausė ir šis namas (kaip sakiau, daug kas čionai buvo atvežta arba pastatyta naujai). Gidė paaiškino, kad namas buvo tik vieno kambario, po kurio laiko pristatyta daugiau kambarių. Virtuvėje stovėjo labai didelė krosnis duonai kepti. Krosnys namų šildymui stovėjo kiekviename kambaryje. Išėjęs į balkoną pamačiau varpą. Jis buvo naudojamas pranešti dirbantiems laukuose, kad vakarienė yra paruošta, arba kad namie reikia pagalbos. Antrame aukšte buvo vienas didesnis kambarys, kur miegodavo vyresnieji vaikai ir keli mažesni kambariai, kur buvo laikomi daiktai. Gidė pasakojo, kad 1968 metais ūkis ir pastatai buvo parduoti aukcione. Ūkį su žeme nupirko trys verslininkai. Pastatai, nors buvo naudojami, nebuvo geriausios būklės. Naujieji savininkai pasamdė kelis dailides ir viską rekonstravo. 1970 m. „Amish Acres“ pagaliau buvo atidarytas lankytojams. Per tą laiką buvo atvežta ir pastatyta daugiau pastatų. Gidė užsiminė, kad esama planų šį istorinį parką plėsti dar labiau.

Įdomu, kad amišai stengiasi išlaikyti savo kultūrą, bet tuo pačiu būti ir visuomeniški. Tuo klausimu jie panašūs į lietuvius. O kalbant apie techniką, reikia pasakyti, kad daugelis amišų neturi mobiliojo ryšio telefono, ir jeigu darbui reikalinga, jie naudoja tik kompiuterį. Veikia amišų vietovės komitetas, kuris vertina, kokią techniką kokie asmenys gali naudoti. Jeigu asmuo turi savo firmą, gali turėti elektros ir aparatų kreditinei kortelei, nes daugelis pirkėjų šiais laikais tik taip ir atsiskaito. Paskutinė atrakcija, kurią matėme, buvo didelis, apvalus grūdų sandėlis, paverstas teatru. Mes ten matėme spektaklį „Fiddler on the Roof“. Pa-

statymas buvo ilgas, bet įdomus. Spektaklis, nors nieko tiesiogiai neturėjo bendra su šia vieta, jai tiko, nes jame buvo kalbama apie tradicijas. Tiek čia, tiek kituose miestuose kartais būna spektaklių ir amišų tema. Verta paminėti, kad „Amish Acres“ išgarsėjo „Threshers Dinner“ – šeimos stiliaus vakariene. Padavėjos įvairaus maisto – troškintos vištienos, bulvių košės, pupelių, kepintų svieste, jautienos ir deserto – neša tol, kol lankytojai prisivalgo ir daugiau jiems nebenda. Vakarienė labai populiari; daug kas atėjo po spektaklio. Mums iškilmingai vakarienei nebuvo laiko, tad parduotuvėje nusipirkome skanaus sūrio (jie turi apie 15 rūšių) ir dešros. Po to kitoje parduotuvėje nusipirkome saldumynų. „Amish Acres“ yra nebloga vieta, bet aš ten važiuodamas tikrai tikėjau, si daugiau įspūdžių. Vaikams ši ekskursija gali gan greitai nusibosti. Kainos yra didelės. Nemanau, kad būtų labai verta ten važiuoti iš toli, nebent jau atsidūrėte tame rajone. Arba galima atvažiuoti su nakvyne ir tuo pačiu aplankyti kitas amišų gyvenamas vietas. „Amish Acres“: 1600 West Market Street, Nappanee, Indiana (US 6 kelias) Iš Čikagos keliaukite „I-94 east“ iki „Exit 16“, paskui sukities į „I-90E“. Prie „Exit 31“ pasukit į „State highway 49“ link Chersterton. Tuo pat pasuksit į kairę, į „state highway 49-S“, ir po to – į kairę – į „N Calumet avenue“. Tada suksite į kairę į – „state highway 6“ ir važiuosite iki „Amish Acres“ (kairėje).

Dalis atnaujintų pastatų.

Irenos Kriaučiūnienės ir Gyčio Kriaučiūno nuotraukos

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

R. Juknevičienė – NATO Parlamentinės Asamblėjos viceprezidentė

Vilnius (ELTA) – Seimo narė Rasa Juknevičienė pirmadienį pasibaigusioje 62-ojoje NATO Parlamentinės Asamblėjos sesijoje Stambule buvo išrinkta šio įtakingo parlamentarų forumo viceprezidente.

Pagrindiniai R. Juknevičienės veiklos šiose pareigose prioritetai bus stiprus transatlantinis ryšys, aktyvus darbas su narystės Aljanse siekiančiomis Ukraina bei Gruzija, glaudesnis tarpusavio supratimas, gilinantys į grėsmes Pietų Europai ir Baltijos šalims.

Asamblėjos viceprezidento pareigos sudaro galimybę dalyvauti ir biuro, kuris priima svarbius Asamblėjai sprendimus, darbe. Asamblėjos prezidentu išrinktas Italijos atstovas Paolo Ali.

Seimo narė R. Juknevičienė taip

Lietuvos Respublikos Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Turkijos Respublikoje Audrius Bružga pasveikino Rasą Juknevičienę.

Seimo kanceliarijos nuotr.

pat buvo perrinkta NATO Parlamentinės Asamblėjos Politikos komiteto pagrindine pranešėja antrajai kadencijai ir rengs pranešimą apie Rusiją. Pranešimas bus pristatytas 2017 m. Asamblėjos pavasario sesijoje, kuri vyks Gruzijos sostinėje Tbilisyje.

Priimta rezoliucija dėl Lietuvos ir JAV partnerystės

Vilnius (Alkas.lt) – Seimas priėmė rezoliuciją dėl strateginės Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų partnerystės. Priimtame dokumente pažymima, kad Lietuva įsipareigoja atsaikingai narystei NATO, stiprindama savo gynybą, didindama jos finansavimą, kad jau 2018 metais būtų pasiekta mažiausiai 2 proc. BVP.

Seimas atkreipia dėmesį į tai, kad JAV lyderystė ir įsitraukimas Europoje yra žemyno saugumo ir klestėjimo pamatas, todėl Lietuva kartu su JAV

yra pasirengusi toliau stiprinti transatlantinius ryšius, įskaitant laisvės ir demokratijos principų puoselėjimą, NATO matomumo ir karinio atgrasymo priemonių Vidurio ir Rytų Europoje stiprinimą, abipusiškai naudingos laisvosios prekybos erdvės sukūrimą, strateginių projektų ekonomikos, energetikos, saugumo bei kitose srityse vystymą.

Seimas pabrėžia, kad Lietuva buvo, yra ir išliks patikima JAV partnerė Europoje ir Baltijos jūros regione.

Nuteistas buvęs sovietų tardytojas

Vilnius (BNS) – Lietuvos apeliacinis teismas atmetė už civilių asmenų trėmimą pokariu nuteisto sovietų Valstybės saugumo ministerijos (MGB) tardytojo Aleksanderio Kardanovskio skundą.

Vilniuje gyvenantis 99 metų Rusijos pilietis liepą paskelbtu Šiaulių apygardos teismo nuosprendžiu nuteistas kalėti 6 metus, tačiau dėl sveikatos būklės nuo bausmės atleistas.

Nuteistasis skunde Apeliaciniam teismui teigė, kad nežinojo, jog Lietuva yra okupuota, nesutiko su nuosprendžiu ir prašė jį panaikinti bei išteisinti. A. Kardanovskio manymu, nenustatytas būtinas nusikalstamos veikos požymis – tyčia. Jis abejojo, ar galimas atbulinis įstatymas, Niurnbergo tribunolo statuto taikymas. Rusijos pilietis skundėsi, kad Šiaulių apygardos teismas jo tinkamai neišklausė.

A. Kardanovskis nuteistas už tai, kad, būdamas sovietų okupacinės valdžios represinės struktūros MGB tar-

dymo dalies 2 skyriaus 1 poskyrio vyr. tardytoju ir vykdydamas Ministrų tarybos nutarimą dėl vadinamų buožių ištremimo iš Lietuvos, gavęs įskaitos bylą, 1949 metų kovo 5 dieną parengė ir savo parašu patvirtino šešių asmenų šeimos ištremimą. Šešių asmenų šeima (tėvai ir keturi vaikai) gyveno tuometinėje Šiaulių apskrityje, Lygumų valsčiuje, Vaigalių kaime. Po šios pažymos patvirtinimo šeima represinių struktūrų buvo sulaukyta ir nuvežta į geležinkelio ešeloną. 1949 metų kovo 25 dieną jie gyvulinuose vagonuose iš Šiaulių geležinkelio stoties išvežti į Irkutsko sritį.

Šioje byloje vyrui taip pat skirta septynerių metų laisvės atėmimo bausmė, bet jis nuo jos atleistas dėl ligos. Tačiau jis turės atlyginti neturtinę žalą šešiams nukentėjusiems asmenims. Iš viso jam skirta sumokėti 69 tūkst. eurų – trims nukentėjusiems jis turės pervesti po 15 tūkst. eurų, kitiems – 10 tūkst., 8 tūkst. ir 6 tūkst. eurų.

Indijoje – atminimo lenta vyskupui M. Šostakui

Vilnius (ELTA) – Sekmadienį Indijos pietuose atidengta paminklinė lenta lietuvių kilmės vyskupui Mykolui Šostakui. Balto marmuro plokštė su lotynišku įrašu atgulė dailioje neogotikinėje Verapolio katedroje, apie 20 kilometrų į šiaurę nuo antrojo pagal dydį Keralos valstijos miesto Kočio.

Šioje katedroje M. Šostakas, kaip popiežiaus apaštališkasis vikaras, tar-

navo 22 metus (1751–1773), čia ir buvo palaidotas. Tiesa, per didelį XX a. pradžios potvynį jo kapas buvo užlietas ir neišliko.

Iškilaus lietuvio, vietinių žinomo kaip vyskupas Florencijus, atminimas įamžintas Lietuvos ambasados Indijoje pastangomis, bendradarbiaujant su vietos katalikų bendruomene.

D. Trump kalbėjosi telefonu su NATO vadovu

Briuselis (ELTA) – Pirmą kartą po savo išrinkimo JAV prezidentu Donald Trump telefonu kalbėjo su NATO generaliniu sekretoriumi Jens Stoltenberg. Per pokalbį D. Trump pabrėžė, kad NATO ir ateityje bus svarbi.

J. Stoltenberg buvo vieningos nuomonės su respublikonu, kad finansinė našta NATO viduje reikia dalytis teisingiau.

D. Trump pergalė JAV prezidento rinkimuose sukėlė didelį susirūpinimą Aljanse. Būsimasis JAV vadovas per rinkimų kampaniją ne kartą kritiškai atsiliepė apie NATO ir net kėlė klausimą dėl gynybos išipareigojimų. Be to, milijardierius reikalavo didesnių Aljanso partnerių išlaidų gynybai ir klausė, kodėl visad JAV turi prisiimti vadovaujančią vaidmenį.

D. Trump renkasi patarėjus

Washingtonas („Draugo“ info) – Donald Trump JAV teisingumo sekretoriaus (attorney general) postą pasiūlė Alabamos senatoriui Jeff Sessions.

Senatorius J. Sessions 1996 metais į JAV Senatą išrinktas buvęs prokuratoras, visos rinkimų kampanijos metu buvo vienas artimiausių D. Trump sąjungininkų.

Taip pat pranešama, kad į atsargą išėjęs generolas leitenantas Michael Flynn priėmė pasiūlymą užimti prezidento patarėjo nacionalinio saugumo klausimais postą.

Abu vyrai prieštaringai vertinami dėl savo pažiūrų. Žiniasklaida M. Flynn vertina kaip abejotiną D. Trump

M. Flynn ne kartą pastebėtas V. Putino aplinkoje. (Sėdi Rusijos prezidento dešinėje).

„Facebook“ nuotr.

pasirinkimą tokiai jautriai sferai, kaip nacionalinis saugumas, dėl jo ryšių su Kremliumi, ne sykį nufotografuotas draugiškai nesišnekučiojantis su V. Putinu, ir, kaip teigiama, turėjęs tamprių ryšių aukštais Kremliaus valdininkais.

D. Trump dar turės pats patvirtinti šiuos paskyrimus.

A. Merkel sieks perrinkimo ketvirtai kadencijai

Berlynas („Draugo“ info) – Lapkričio 20 dienos vakare Angela Merkel oficialiai pareiškė sieksianti dar vienos kadencijos Vokietijos kanclerės poste per rinkimus kitais metais, kad apgintų demokratines vertybes.

Manoma, kad daugelyje pasaulio sostinių šis sprendimas bus priimtas

kaip stabilumo ženklas po šoko, kurį sukėlė britų sprendimas išstoti iš Europos Sąjungos bei Donald Trump išrinkimas JAV prezidentu.

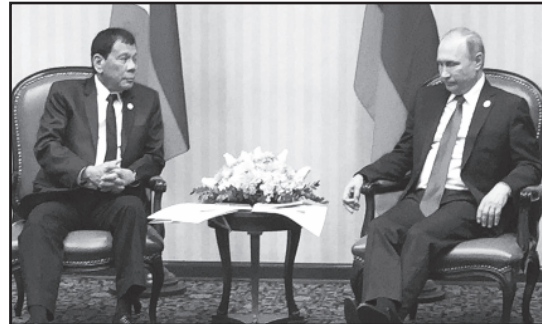
62 metų A. Merkel didžiausiai Europos ekonomikai vadovauja nuo 2005 metų. Šalyje nėra kadencijų apribojimo.

Filipinų prezidentas susitiko su V. Putinu

Lima, Peru (Diena. lt) – Filipinų prezidentas Rodrigo Duterte lapkričio 19 dieną Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) Sumite Limoje susitiko su vyru, kurį vadina didvyriu, – Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu.

Viešai žavėjimosi Rusijos prezidentu neslepiantis R. Duterte pareiškė, kad Šaltasis karas atskyrė šias dvi šalis, nes Filipinai – buvusi JAV kolonija – istoriškai buvo priskiriama prie Vakarų.

R. Duterte susikūrė nesismulkinančio lyderio įvaizdį ir praėjusį mėnesį pareiškė, kad „mano didžiausias didvyris yra V. Putinas“. Jis taip pat sakė, kad juos su V. Putinu vienija aistra ginklams ir moterims. Taip pat jis dažnai keikso JAV prezidentą Barack Obama, Jungtinių Tautų vadovą Ban ki-moon bei Europos Sąjungą.

Po susitikimo su V. Putinu, vengdamas pasimatyti su B. Obama, R. Duterte „sunegalavo“. ABS-CBN News nuotr.

Verta paminėti, kad R. Duterte nedalyvavo šeštadienio vakarą surengtoje iškilmingoje vakarienėje ir šeiminingams pranešė sergantis.

Manoma, kad viešbutyje likęs Filipinų prezidentas norėjo išvengti neįjaukaus susitikimo su B. Obama, kuris rugsėjį atšaukė susitikimą su R. Duterte po to, kai šis pavadino jį „kalės sūnumi“.

Vakarai ir toliau yra už sankcijas Rusijai

Berlynas (Alfa.lt) – JAV ir penkių Europos šalių lyderiai savo susitikime Berlyne pasisakė už tolesnes sankcijas Rusijai Ukrainos konflikte.

Šalių lyderiai yra vieningos nuomonės, kad baudžiamosios priemonės turi išlikti, kol Rusija neįgyvendina visų Minsko taikos susitarimo punktų. Tai, kad nesilaikoma ilgalaikių pailaubų, kelia susirūpinimą, pabrėžė

susitikimo dalyviai. Esą būtina garantuoti saugumą, okupuotuose Donecko ir Luhansko regionuose turi būti surengti laisvi ir demokratiški rinkimai.

JAV ir Europa toliau yra už diplomatinis sprendimus Ukrainoje ir Sirijos konflikte. Sirijos kariuomenės ir jos rėmėjų – Rusijos ir Irano – rengiamos atakos prieš Sirijos Alepo miestą turi būti nedelsiant nutrauktos.

Bus dar kartą rodomas žiūrovų įvertintas filmas

Filmo „Dainų šalis“ herojės myli dainą.

Jaunos lietuvių kilmės režisierės iš San Francisco Aldonos Watts filmas „Dainų šalis“ („Land of Songs“), pernai parodytas Čikagoje vykusiame 19-tame Europos Sąjungos filmų festivalyje, pelnė garbingą „Audience Award“ apdovanojimą. Lietuvaitės filmo įvertinimą nulėmė festivalio žiūrovų balsai. Po filmo premjeros dainuojančiomis lietuvėmis močiutėmis susižavėję festivalio filmų stebėtojai savo geriausius vertinimus skyrė Aldonos Watts filmui.

Todėl „Land of Songs“ numatoma dar kartą parodyti Gene Siskel kino centre (164 North State Street) šių metų gruodžio 5 dieną, pirmadienį, 6:15 vakaro. Tai bus puiki proga filmą pamatyti tiems, kurie to dar nespėjo padaryti.

Filme pasakojama apie Lietuvoje esančio Dzūkijos Puvočių kaimo etnografinio ansamblio moteris. Nuostabios Dainavos krašto gamtos fone jos prižiūri artimųjų kapus, dirba kitus darbus, ir daug dainuoja. Aldona Watts yra sakiusi, kad mintis filme įamžinti Puvočių kaimo dainininkes jai kilo dar būnant paaugle, kai ji pirmą kartą išgirdo šias močiutes dainuojant. Apie šią svajonę ji pasakė Puvočių ansamblio moterims. Toks amerikietės mergaitės pažadas dainininkėms sukėlė juoką: jos netikėjo, kad ši idėja bus įgyvendinta.

2011 metais Aldona Watts išgirdo, kad iš dvylikos ansamblio moterų daugiau kaip pusė iškeliavo anapilin. Liko tik penkios. „Nutariau, kad daugiau delsti negalima. 2012 metais grįžau į tą kaimą su

sukti filmo“, – pasakojo režisierė. Sukdama filmą ji kartu su Puvočių dainininkėmis kartu leido dienas: filmavo jų kasdieninius darbus, ėjo į mišką grybauti, ragavo ne tik Lietuvos kaimo trobose gaminamo maisto, bet ir dzūkiškos naminukės turėjo gurkštelti.

Filmas išėjo ne tik lyriškas, bet ir persmelktas močiučių humoru, ironišku sąmojumi, kurio netrūksta jų tarpusavo bendravime. „Kai man būdavo sunku, aš niekad pirmiausiai nepradėdavau verkti. Aš pradėdavau dainuoti“, – sakė viena filmo herojė.

Režisierė Aldona Watts po filmo premjeros tvirtino supratusi, kad liaudies dainų kalba yra universali. Tiek lietuviai, tiek amerikiečiai žiūrovai žiūrėdami filmą tose pačiose vietose ir juokėsi, ir gaudinosi. „Audience Award“ nėra vienintelis filmo įvertinimas. Pernai „Land of Songs“ New Yorke vykusiame Margaret Mead filmų festivalyje pelnė garbės pažymėjimą Margaret Mead vardo filmų režisūros kategorijoje. Lietuvių išeivių šeimoje gimusi režisierė Aldona Watts yra multimedijų porodiuserė, gyvenanti New York ir San Francisco. Baigė tarpdisciplinines medijų ir lyčių studijų bakalaurą New York universitete. Organizuoja žurnalistinius renginius ir mokymus moterims.

Bilietus į filmą „Dainų šalis“ („Land of Songs“) galima įsigyti internetu [http:// www.siskelfilmcenter.org/landofsongs](http://www.siskelfilmcenter.org/landofsongs) bei Gene Siskel kino centro bilietų kasoje.

Parengė **Virginija Petrauskienė**

LAND OF SONGS

WINNER
AUDIENCE AWARD
CHICAGO
EUROPEAN UNION
FILM FESTIVAL
2016

GENE SISKEL FILM CENTER
December 5th, 6:15 pm | 164 N State Street, Chicago

www.siskelfilmcenter.org/landofsongs
www.landofsongs.com

DVIDEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A
**RAIMUNDAS A.
ŠLENYS**
1996–2016

Saulėtą rudens rytą staiga mirtis palietė mūsų šeimą.
Per anksti palikai mus ir neužbaigtus tėvynės labui darbus.
Prašome draugus ir pažįstamus prisiminti ir pasimelsti už a. a. Raimundo sielą

Liūdinti šeima

Kolegai

A † A
MINDAUGUI BAUKUI

iškeliavus Amžinybėn, gilią užuojautą reiškiame dukrai ALVIDAI, sūnui GINTUI, jų šeimoms ir giminėms bei visiems Cicero artimiesiems.
Kartu liūdime netekę mielo ir artimo kolegos.

*Buvę Pabaltijo universiteto Hamburg-Pinneberg
1946–1949 m. studentai*

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708–361–5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
**6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638**
Tel. 773–229–9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312–337–1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815–741–3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708–598–8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

PARDUODA

Parduodu beveik nenaudotą elektrinę lovą, skirtą vienam asmeniui. Elektrinės lovos privalumai: patogų gulėti pakėlus kojas, norimu kampu atremti nugarą ir kt. Kaina sutartinė.
Tel. 708-562-1448

**Remkime
Draugo fondą**
www.draugofondas.org

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:
administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.
Skaitykite „Draugą“ greičiau!

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) šį ketvirtadienį, lapkričio 24 d., 10 val. r. švęsime Padėkos dieną (Thanksgiving Day). Šv. Mišias trims kalbomis (angliškai, lietuviškai ir ispaniškai) koncelebruos kun. Gediminas Keršys ir kun. Carlos Arancibia. Sekmadienį, lapkričio 27 d., 10 val. r. švęsime pirmąjį Advento sekmadienį. Su šia švente prasideda nauji bažnyčios liturginiai metai ir A metų ciklas. Eucharistijos šventimą atnašaus kun. G. Keršys. Per šv. Mišias bus uždegta pirmoji Advento žvakė ir pašventinti kalėdaičiai, kurių galėsite įsigyti savo Kūčių stalui. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

■ **Lapkričio 30 d., trečiadienį, 8 val. v. Carnegie Hall** (881 7th Ave., New York, NY 1001) vyks pianisto Viktoro Paukštelio koncertas. Daugiau informacijos tinklalapyje www.carnegiehall.org.

■ **Gruodžio 3 d., šeštadienį, 9 val. r. – 4 val. p. p.** bei gruodžio 4 d., sekmadienį, 10 val. r. – 3 val. p. p. PLC pokylių salėje (14911 127th St., Lemont, IL 60439) vyks Kalėdinė mugė. Visi labai kviečiami!

■ **Gruodžio 3 d., šeštadienį, 9:30 val. r., Seselių** kazimieriečių vienuolyno koplyčioje, 2601 W. Marquette Rd., Čikagoje, bus atnašaujamos šv. Mišios meldžiant, kad būtų beatifikuota Seselių kazimieriečių vienuolyno steigėja, Garbingoji Dievo Tarnaitė Marija Kaupaitė. Šv. Mišias atnašaus kunigas Richie Mercado OSA, Šv. Ritos gimnazijos kapelionas ir Augustiniečių misijos direktorius. Visi kviečiami. Po šv. Mišių bus vaišės. Dau-

giau informacijos tel. 773-776-1324.

■ **Gruodžio 4 d., sekmadienį, 1 val. p. p.** Lietuvių dailės muziejaus salėje (14911 127th St., Lemont, IL 60439) vyks pianistų Sonatos bei Roko Zubovų koncertas „Prancūziški žaidimai“. Bilietus galima užsisakyti siunčiant žinutę tel. 630-291-0097.

■ **Gruodžio 4 d., sekmadienį, 4 val. p. p. PLC** (14911 127th St., Lemont, IL 60439) kviečiame visus į Čikagos mamų Kalėdų šventę „Pasaka“. Vaikučiai galės pasidžiaugti linksmuoliu teatru „Užtrauktukas“ ir jų spektakliu „Pasaka“. Būtina registracija perkant bilietą – mothersunionfoundation@gmail.com arba kavinėje „Rūta“. Prašome su savimi atsinešti gerą nuotaiką, užkandėlę ir dovanėlę savo vaikui, kurią įteiks Kalėdų senelis. Jūsų laukia nuostabi programa, loterija, muzika ir dar daugiau!

■ **Pal. Jurgio Matulaičio misijos choro XXI** kalėdinis koncertas vyks sekmadienį, gruodžio 11 d., 12:30 val. p. p. Adresas: 14911 127th St., Lemont, IL 60439.

■ **Gruodžio 11 d., sekmadienį, 1:30 val. p. p.** Seton Catholic School Gym (165 Rhinecliff Drive, Rochester, NY 14618) Edvardo Gervicko liuanistinė mokykla, Rochester lietuvių draugija, Lietuvių Bendruomenė ir Šv. Jurgio parapija visus kviečia prisijungti prie šventės „Eglutė ir Kūčios“. Registracija prasidės lapkričio 26 d. Daugiau informacijos el. paštu regina_juodeikiene@yahoo.com arba paskambinus tel. 585-364-6554 (R. Juodeikienė).

Čikaga ir vėl pasipuošė lietuviškomis eglutėmis

Rita Eirošiūtė-Janž, Mary Krauchunas ir Karilė Vaitkutė prie papuoštos eglės Midway oro uoste.

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus moterų gildijos narė Mary Kriauchunas praejusią savaitę savo sukurtais šiaudinukais papuošė eglutes Midway ir O'Hare oro uostuose bei Cook County Treasurer's Office Čikagoje. Ji labai atsakingai atlieka šį darbą jau keletą paskutinių dešimtmečių. Susidomėjusiems praeiviams dažnai tenka aiškinti, kad kalėdinius šiaudinukus ji kuria iš popierinių šiaudelių, o ne iš medžio ar kaulo. Šiaudinukai kruopščiai pagaminti ir stebina įvairove, ant didžiausios eglės sunku surasti du vienodus ornamentus. Per daugelį metų tapo tradicija, kad Midway oro uostas vienintelį Balzeko lietuvių kultūros muziejų kviečia papuošti didžiulę 12 pėdų aukščio eglę.

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus info ir nuotrauka

Pasidalinkite nuomone
facebook
www.facebook.com/draugolaikrasti

ATLANTIC Express Corp.
SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPA

Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabentimą į visą pasaulio šalį, automobilių perkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkaustymą

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų
630-774-2136

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Šiuo metu jau surinkinėjame siuntas kalėdoms!

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Florist Queen
1620 Pebblewood Lane Naperville, IL 60563
Tel: 630-450-2014

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal Inc.
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Atlantic Express Chicago
2715 W. 71 St. Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-2655

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėja
6312 S. Harlem Ave. Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-556-2430

Kalya
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W. Chicago Ave. Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Vieta, kur susitinka JAV lietuviai

DRAUGAS

Seniausias lietuviškas laikraštis pasaulyje
Leidžiamas nuo 1909 m.

Sužinokite vienas apie kitą

Susipažinkite su lietuviška veikla – nuo vandenyno iki vandenyno
XXI a. „Draugas“ – laikraštis jums!

Išsina tris kartus per savaitę
– antradienį, ketvirtadienį ir šeštadienį
www.draugas.org

